

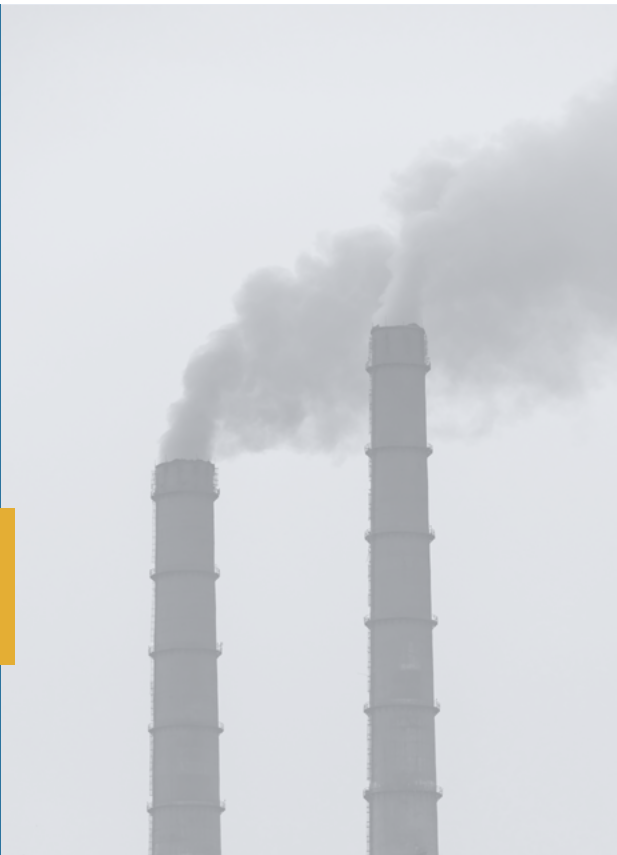
Risicogericht toezicht als oplossing milieucriminaliteit?

Door Niels van Dijk en Tim de Vries
April 2022

Afgelopen zomer kopte de Algemene Rekenkamer: 'Aanpak milieucriminaliteit is tasten in het duister'. Het blijkt lastig om de juiste gegevens voor de aanpak van milieucriminaliteit beschikbaar te stellen. Hierdoor is de aanpak van milieucriminaliteit, oftewel milieuovertredingen van bedrijven, niet toereikend genoeg. De Algemene Rekenkamer beveelt daarom aan om aan de slag te gaan met het verbeteren van de datakwaliteit en de beschikbaarheid hiervan.

Dit kwam eerder al terug in de publicatie 'Een onzichtbaar probleem', waarin de Rekenkamer wees op het feit dat een van de oorzaken voor de omvang van milieucriminaliteit en -overtredingen de slechte datakwaliteit is. Er is onvoldoende kwalitatief goede data beschikbaar om milieucriminaliteit op een goede en eenduidige wijze aan te pakken. Maar waarom is een goede datakwaliteit hiervoor zo belangrijk? En hoe helpt data je verder in het terugdringen van milieucriminaliteit? In dit artikel geven we hier een antwoord op.

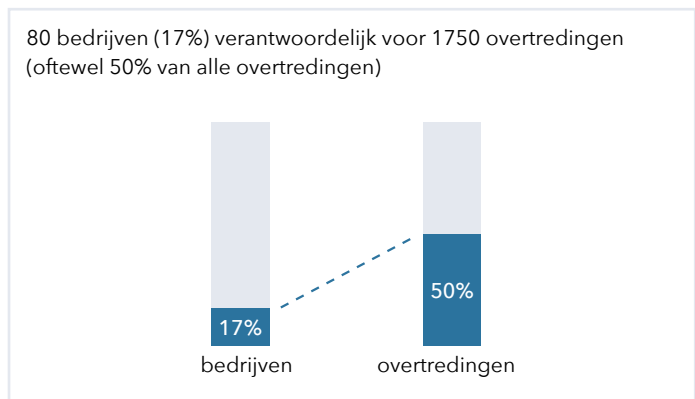
In het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) worden er veel gegevens opgeslagen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het adres van het bedrijf, de activiteiten die hier worden uitgevoerd en diverse categorisering. Denk hierbij aan het type inrichting volgens het activiteitenbesluit en, wanneer van toepassing, de BOR-categorie uit het besluit omgevingsrecht. Deze gegevens zijn vaak al bekend zodra de vergunning verleend is. Later wordt er bij deze bedrijven ook toezicht uitgevoerd, wat weer leidt tot nieuwe inzichten en daarmee nieuwe gegevens. Zeker wanneer er overtredingen worden vastgesteld is het van belang dat de data goed opgeslagen worden, zodat dit kan worden meegenomen bij nieuwe controles en eventuele handhavingstrajecten. Naarmate er vervolgens meer controles plaatsvinden bij een bedrijf, groeit de hoeveelheid data die bekend is van dit bedrijf.

Wanneer er van een groot aantal bedrijven data zijn opgeslagen, kunnen er analyses worden uitgevoerd. Een andere mogelijkheid voor het gebruik van deze data, is het uitvoeren van risicogericht toezicht. Bij risicogericht toezicht worden bedrijven waarvan bekend is dat zij eerder overtredingen hebben begaan, vaker bezocht dan bedrijven die nog geen overtredingen hebben begaan. Uit het rapport van de Algemene Rekenkamer bleek namelijk dat een groot deel van de overtredingen plaatsvindt bij een kleine groep bedrijven (zie afbeelding). Voor de aanpak van milieucriminaliteit is het daarom effectiever om meer tijd te besteden aan deze kleine groep bedrijven ten opzichte van de overige bedrijven. Zo worden nieuwe overtredingen zeer waarschijnlijk sneller opgemerkt en blijven bedrijven die vaker overtredingen begaan, beter in zicht. Bedrijven welke minder overtredingen begaan, worden via bovenstaande werkwijze juist minder bezocht.

Echter, wanneer de datakwaliteit en het beheer hiervan niet op orde zijn, dan is het niet mogelijk om te analyseren wat de risicovolle bedrijven zijn. Wanneer controles bijvoorbeeld niet goed te relateren zijn aan bedrijfsinformatie of er onvoldoende data worden opgeslagen na een controle, wordt het uitvoeren van risicogericht toezicht erg lastig. Datakwaliteit speelt hier dus een cruciale rol.

Kijk naar de tekortkomingen

Maar hoe zorg je er dan voor dat je deze kwaliteitsslag maakt? Daarvoor moet er allereerst gekeken worden naar de tekortkomingen op het gebied van data. De Algemene Rekenkamer noemt bijvoorbeeld dat de data vaak onvolledig of foutief in de systemen staan. Ook zijn de systemen die hier onder andere voor gebruikt worden (Inspectieweb en JDS) volgens de Algemene Rekenkamer 'ontoereikend'. Op dat vlak kan er dus nog veel werk verricht worden!

De uitvoerende dienst, zoals een gemeente of omgevingsdienst, kan hier zelf ook een actieve rol in hebben. Het is van belang dat er binnen de dienst

heldere afspraken worden gemaakt wat betreft het opslaan van data in de diverse werkprocessen. Zo kan het probleem van een tekort aan data en het probleem van de datakwaliteit grotendeels worden opgelost. Onderdeel hiervan is het aanwijzen van een of meerdere verantwoordelijke(n). Wie is er verantwoordelijk voor het vullen van de data? En wie stuurt hier vervolgens op wanneer de kwaliteit niet voldoende is? Het maken van dergelijke afspraken binnen het werkproces zal leiden tot een betere datakwaliteit, omdat men zich meer bewust is van zijn of haar rol rondom het gebruik en opslaan van data. Via deze weg wordt uiteindelijk de beschikbare kennis en informatie goed overgedragen binnen de dienst.

Heb je de basis? Zet dan de volgende stap richting risicogericht toezicht

Zodra er een goede basis is gelegd met betrekking op het opslaan en het beheer van de data, kan er een volgende stap worden gezet in de richting van

risicogericht toezicht. Dit is het ontwikkelen van rapportages waarin de beschikbare data over bedrijven wordt gevisualiseerd. Via dergelijke rapportages kan er inzichtelijk worden gemaakt bij welke bedrijven er vaak (ernstige) overtredingen worden geconstateerd en bij welke niet. Door het uitlezen, filteren en sorteren van data kan er inzicht worden geboden in de risicovolle bedrijven, wat vervolgens meegenomen kan worden in de keuze bij welke bedrijven er frequenter toezicht plaats zal vinden. Uiteindelijk kan deze informatie dus gebruikt worden voor het uitvoeren van risicogericht toezicht. Dashboarding speelt dus op dat vlak een grote rol bij het ontwikkelen van risicogericht toezicht binnen een dienst.

Kortom, om aan de slag te gaan met de pijnpunten uit de onderzoeken van de Algemene Rekenkamer is een goede basis wat betreft het opslaan en gebruik van data noodzakelijk. Alleen wanneer deze basis er is, kan er gestart worden met het ontwikkelen van rapportages waarin informatie wordt getoond over bij welke bedrijven er vaak overtredingen worden vastgesteld. Via bovenstaande stappen kan er uiteindelijk gestart worden met het uitvoeren van risicogericht toezicht. Hier ligt een mooie maar ook belangrijke uitdaging voor omgevingsdiensten en gemeenten om met behulp van data en analyses milieucriminaliteit aan te pakken.

Verdiep je in dit thema

Ben je ook geïnteresseerd geraakt in het belang van datagedreven werken en dashboarding, kom dan naar de Masterclass 'Datagedreven werken in het VTH-domein' op 11 mei of op 15 september 2022. Hierin komt bovenstaand thema ook aan bod.

Bronvermelding:

[Aanpak milieucriminaliteit is tasten in het duister](#)

[Een onzichtbaar probleem](#)

[Handhaven in het Duister \(Algemene Rekenkamer\)](#)

Wil je meer informatie?

Mail dan één van onze specialisten

Niels van Dijk niels.vandijk@vandamoosterbaan.nl

of Tim de Vries tim.devries@vandamoosterbaan.nl.

mail info@vandamoosterbaan.nl
of bel 085 - 112 4371